

Het LIFE-programma in België

Feiten en cijfers

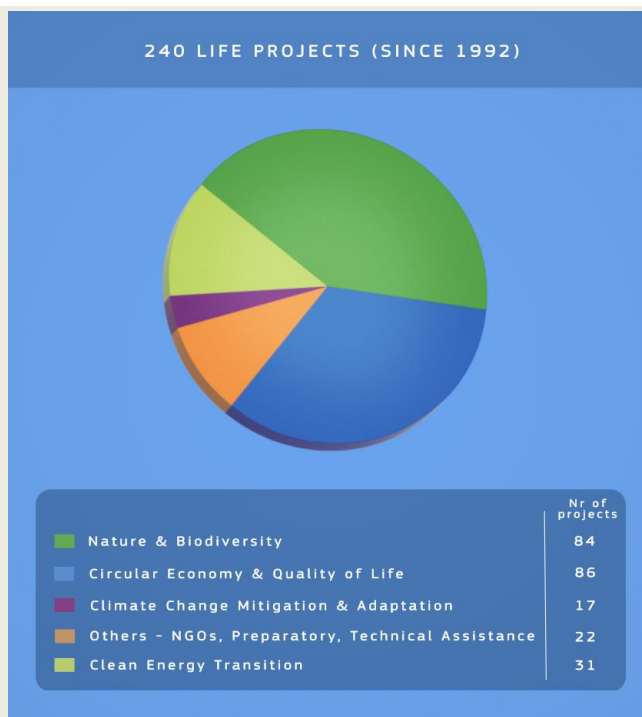
Het LIFE-programma heeft 240 projecten in België gefinancierd voor 149 coördinerende begunstigen met 769,5 miljoen euro projectkosten in totaal, waarvan de EU 384,5 miljoen euro heeft verstrekt.

Het LIFE-programma is het financieringsinstrument van de EU voor milieu- en klimaatactie. Het programma loopt sinds 1992 en heeft meer dan 5500 projecten in de EU en in derde landen medegefinancierd, waarmee meer dan 12 miljard euro is gemobiliseerd en meer dan 5 miljard euro is bijgedragen aan de bescherming van het milieu en het klimaat. Het LIFE-programma draagt volledig bij tot de doelstellingen en streefcijfers van de Europese Green Deal.

De begroting voor de periode 2021-2027 is vastgesteld op 5,4 miljard euro.

De volgende subprogramma's worden gedekt (*):

- **Natuur en biodiversiteit**
- **Circulaire economie en levenskwaliteit**
- **Beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering**
- **Transitie naar schone energie** (eerste oproep tot het indienen van projecten in 2021) (*)

INVESTMENT IN LIFE PROJECTS IN BELGIUM (€ million)		
	TOTAL INVESTMENT	EU CONTRIBUTION
ALL LIFE projects	769.5	384.5
Nature & Biodiversity	373	208
Circular Economy & Quality of Life	269	115
Climate Change Mitigation & Adaptation	87	36
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	23	9
Clean Energy Transition	17.5	16.5

(*) Afgeronde en afgesloten projecten worden in dit document aangeduid met de nieuwe nomenclatuur van het LIFE-programma 2021-2027

(**) Het nieuw CET sub-programma heeft meestal multi-landen projekte en alle deelnemers zijn in de cijfers inbegrepen

LIFE Beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering

Het onderdeel 'Beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering' van LIFE zal acties ondersteunen die het beleidskader voor energie en klimaat voor 2030 helpen implementeren en helpen voldoen aan de verbintenissen van de Europese Unie in het kader van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Projecten in het kader van dit onderdeel zullen bijdragen tot een op hernieuwbare energie gebaseerde en klimaatbestendige economie. In het kader van dit onderdeel zullen Strategische Geïntegreerde Projecten (SIP) op regionale, multiregionale, nationale of transnationale schaal uitvoering geven aan milieu- of klimaatstrategieën of -actieplannen die door de autoriteiten van de lidstaten zijn ontwikkeld en vereist zijn krachtens specifieke milieu-, klimaat- of relevante energiewetgeving of -beleidsregels van de Unie. Deze projecten zullen er ook voor zorgen dat de belanghebbenden erbij worden betrokken en dat de coördinatie met en de inzet van ten minste één andere Europese, nationale of privéfinancieringsbron wordt bevorderd.

Tot nog toe heeft het onderdeel 'Klimaatverandering' 17 projecten medegefinancierd in België. De totale investering voor deze projecten bedraagt 97 miljoen euro, waarvan de EU 36 miljoen euro verstrekt.

Drie ervan zijn afgesloten. LIFE-Dairyclim heeft bijgedragen tot de vermindering van de klimaateffecten en van de uitstoot van broeikasgassen in de melkveehouderij, LIFE DRB, dat tot doel had de uitstoot van broeikasgassen van een fabriek in de staalindustrie te verminderen, en LIFE_SF6-FREE, dat tot doel had klimaatvriendelijke alternatieven voor SF6 in deeltjesversnellers te demonstreren, te valideren en op de markt te brengen, liepen beide af zonder de verwachte resultaten te bereiken. LIFE Beverage, dat tot doel had de uitstoot van broeikasgassen van de productie van dranken in België en het VK te verminderen, werd slechts met gedeeltelijke resultaten afgesloten. LIFE FRONT ontwikkelde een methodologie om belemmeringen weg te nemen voor de standaardisering van ontvlambare koelmiddelen die worden gebruikt in koel-, klimaatregelings- en warmtepomptoepassingen. LIFE MaxiMiseR heeft een zeer waardevolle bijdrage geleverd aan de randvoorwaarden voor de planning voor 2050 op EU-niveau. Het LIFE UNIFY-project heeft de EU-lidstaten geholpen om snel en doeltreffend over te schakelen op koolstofarme en veerkrachtige economieën door de horizontale en verticale samenhang te vergemakkelijken tussen: 1. de programmering van EU-fondsen, 2. Nationale Energie- en Klimaatplannen (NEKP's) en 3. Langetermijnstrategieën (LTS).

Er zijn acht lopende projecten. LIFE SPARC stelt maatregelen voor om het Schelde-estuarium en het sterk verstedelijkte gebied ervan bestand te maken tegen de klimaatverandering. Life SMART wil een innovatieve en kosteneffectieve oplossing ontwikkelen die hernieuwbare energieën integreert in het staalproductieproces. NATURAL HVACR 4 LIFE heeft tot doel innovatieve, geïntegreerde installaties voor verwarming, ventilatie, airconditioning en koeling (HVACR) met een natuurlijk koudemiddel te demonstreren. De algemene doelstelling van LIFE ETX is het klimaatbeheer te verbeteren en de werking van de EU-ETS te optimaliseren door middel van wetenschappelijke beoordeling, pleitbezorging, een bredere en sterkere participatie van het maatschappelijk middenveld en internationale samenwerking. De overkoepelende doelstelling van het LIFE PACT-project is het ontwikkelen en testen van een geïntegreerde aanpak van de aanpassing aan de klimaatverandering in de steden, waarbij een beroep wordt gedaan op de inspanningen van meerdere belanghebbenden, waaronder lokale overheden, burgers, universiteiten en privéactoren, om op een meer doeltreffende manier op de natuur gebaseerde oplossingen (Nature Based Solutions of NBS) te implementeren. De belangrijkste doelstelling van LIFE ACLIMA is het demonstreren van technologieën en hulpmiddelen voor de land- en tuinbouwsector om de beschikbaarheid van water te vergroten en de veerkracht van het waterlandschap te versterken met het oog op aanpassing aan de effecten van de klimaatverandering (hittegolven, droogte en overstromingen). De algemene doelstelling van het Wetlands4Cities-project is een uitwisseling tot stand te brengen tussen de stedelijke omgeving en de wetlandhabitats rond de steden Tilburg (Nederland) en Mechelen (België), met als doel de veerkracht tegen klimaatverandering van zowel de steden als de natuur en de landbouw in de omliggende gebieden te vergroten. Het LIFE TogetherFor1.5-project heeft tot doel de klimaatactie van de EU af te stemmen op de 1,5°C-doelstelling van de Overeenkomst van Parijs.

In het kader van dit onderdeel is in België één Strategisch Geïntegreerd Project medegefinancierd. De doelstellingen van het LIFE IP BE REELI-project worden hieronder beschreven.

Renovatie voor energiezuinig wonen in België (LIFE IP BE REEL!) LIFE16 IPC/BE/00005

Het project "België renoveert voor energie-efficiënt wonen" (LIFE IP BE REEL!) zal de noodzakelijke voorwaarden scheppen voor de volledige uitvoering van de strategische plannen voor de renovatie van woningen in het Vlaamse en Waalse gewest in België. Het projectteam zal de meest geschikte structurele maatregelen ontwikkelen, evalueren, verfijnen en demonstreren om het renovatietempo op lange termijn te verhogen en de energieprestaties van alle bestaande woongebouwen te verbeteren tegen 2050. Het zal ook innovatieve technische concepten en hulpmiddelen voor renovatie en aanpassing van gebouwen ontwerpen en implementeren, samen met financiële instrumenten om renovatie te stimuleren. Daarnaast zal het projectteam steun verlenen voor capaciteitsopbouw en opleiding; richtsnoeren voor de bouwsector opstellen; de samenwerking tussen de belanghebbenden, besturen en lokale autoriteiten versterken; en synergieën tot stand brengen tussen het Vlaamse en Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Er zullen demonstratieacties worden ondernomen in Gent, Antwerpen, Mechelen, Moeskroen en La Louvière, die rechtstreeks zullen bijdragen tot de implementatie van de actieplannen voor duurzame energie en klimaat (SECAP's) in deze steden. Op langere termijn beoogt het project de lage-emissie strategieën van alle steden en gemeenten in Vlaanderen en Wallonië, alsook van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, te beïnvloeden.

[Project summary](#)

LIFE Overgang naar schone Energie

Voortbouwend op de programma's Intelligente energie voor Europa (2003-2013) en Energie-efficiëntie van Horizon 2020 (2014-2020) blijft het subprogramma Transitie naar Schone Energie van LIFE de uitvoering van het EU-beleid op het gebied van duurzame energie ondersteunen. Het is er met name op gericht de overgang naar een energie-efficiënte, op hernieuwbare energie gebaseerde, klimaatneutrale en -veerkrachtige economie in heel Europa te bevorderen.

Het subprogramma Overgang naar Schone Energie van LIFE ondersteunt projecten op de volgende vijf actieterreinen:

- 1) Opbouw van een nationaal, regionaal en lokaal beleidskader ter ondersteuning van de overgang naar schone energie;
- 2) Versnelde uitrol van technologie, digitalisering, nieuwe diensten en bedrijfsmodellen en verbetering van de daarmee samenhangende professionele vaardigheden op de markt;
- 3) Aantrekken van privéfinanciering voor duurzame energie;
- 4) Ondersteuning van de ontwikkeling van lokale en regionale investeringsprojecten;
- 5) Burgers betrekken en mondiger maken bij de overgang naar schone energie.

Tot dusver is België hoofdpartner in zes projecten die in het kader van dit onderdeel worden medegefinancierd: TANDEMS, GEOBOOST, EnergyEfficiency4SME, EEW5, COOLING DOWN en ACCE. Dit vertegenwoordigt een totale investering van € 13 miljoen, waarvan de EU 95% bijdraagt.

België neemt ook deel aan 25 andere CET-projecten: CoolLIFE, BuildUPspeed, OdysseeMure fit-4-55, REGIO1ST, ENSMOV Plus, CONNECTHEAT, CondoReno, ENERGATE, DEESME 2050, IN-PLAN, OSR-Coop, COMANAGE, LIFE-BECKON, LIFE FOSSTER, InEExS, LIFE-LOOP, SRI-ENACT, SMART SQUARE, LifeGigaRegioFactory, RENOVERTY, SRI2MARKET, RED14HEAT, PLENTY-LIFE, LIFE-EUCF en CAEPBD6. Dit vertegenwoordigt een totale investering van € 4,5 miljoen, waarvan de EU 95% bijdraagt.

LIFE Natuur en Biodiversiteit

Het onderdeel Natuur en Biodiversiteit omvat steun voor standaardactieprojecten voor de ontwikkeling, toepassing en bevordering van goede praktijken met betrekking tot natuur en biodiversiteit, alsmede 'Strategische Natuurprojecten' (SNAP). Deze nieuwe projecten ondersteunen de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie op het gebied van natuur en biodiversiteit door de implementatie van coherente actieprogramma's in de lidstaten met het oog op de integratie van deze doelstellingen en prioriteiten in andere beleids- en financieringsinstrumenten, onder meer door een gecoördineerde implementatie van de prioritaire actiekaders die zijn aangenomen op grond van Richtlijn 92/43/EEG.

Tot nog toe heeft de component LIFE Natuur en Biodiversiteit 84 projecten medegefinancierd in België. Deze projecten vertegenwoordigen een investering van 373 miljoen euro, waarvan 208 miljoen euro is verstrekt door de Europese Unie.

De voltooidoede projecten waren voornamelijk gericht op het herstel, het behoud en het beheer van habitats. Deze omvatten de regio Ardenne liégeoise, de Uitkerkse polders; de Dommelvallei; bossen in de Vlaamse Ardennen; de kalkhoudende habitattypes in de streek van de Lesse en de Lomme; het fossiel estuarium van de duinen van de IJzer; de droge graslanden van de Bovenmaas; de minerotrofe venen en heide-ecosystemen in de Zuiderkempen; het Hageland; de turf- en natte habitats op het plateau van Saint-Hubert; het laagveenecosysteem "Damvallei"; moerassen langs de Schelde; het vijvercomplex van Midden-Limburg; de oligo-mesotrofe waterhabitats in de Kempen; de waterrijke natuurgebieden in Belgisch Lotharingen; de zoute graslanden in de Vlaamse polders; de valleien en turfheides van de Croix Scaille en het plateau van Tailles; heide in verschillende gebieden; vogelhabitats in Abeek; de bocagelandschappen van de Fagne-Famenne; bossen in de Most-Keiheuvel; de kwelders van het Zwin; de Bosbeek-, Itterbeek en Kleine Netevalleien; het grasland in Vochtig Haspengouw en Zuid-Lotharingen; de graslanden in de Oostkustpolders; en alluviale bossen en krekken binnen de gecontroleerde overstromingsgebied van de Schelde-estuariumsite Kruikebeke-Bazel-Rupelmonde en kustduinen tussen Duinkerken (FR) en Westende (BE), de Demervallei. LIFE Pays mosan focust op de connectiviteit van het Natura-2000-netwerk in het Belgisch-Nederlandse grensgebied in het Maasbekken. LIFE OZON werkte specifiek aan de bescherming van natuurlijke habitats voor ernstig bedreigde soorten in het Zoniënwood. Een ander project was gericht op de ontwikkeling van innovatieve technieken voor de aanleg en het onderhoud van boscorridors voor bovengrondse leidingen, teneinde hun potentiële voordelen voor biodiversiteit maximaal op te voeren. Het project is ook gericht op de bescherming van bepaalde soorten (zoals de parelmossel, de kwartelkoning, bedreigde vleermuissoorten in Vlaanderen en bedreigde vlinders in Wallonië). Ngo's vormden veruit het grootste deel begunstigden (meer dan 80%). Andere projecten werden ontwikkeld door lokale en regionale overheden en door parken en een professionele organisatie.

Er lopen 11 LIFE Natuur-projecten in België. Deze zijn gericht op het herstel van habitats: LIFE Connexions beoogt de verbetering van grasland- en boshabitats in Wallonia and Grand Est (Frankrijk). Sommige projecten hebben meer specifieke doelstellingen: LIFE4FISH beoogt de aanleg van een vismigratietraject langs de Maas; LIFE Green Valleys beoogt het koppelen van habitatbehoud verbinding van met het beheer van biomassa op lange termijn in Vlaanderen (België) en Polen. LIFE 3n-Bullfrog zal invasieve waterfauna bestrijden, met een proefproject betreffende de Amerikaanse brulkikker. Het LIFE DUNIAS-project beoogt IAS (invasieve uitheemse soorten) in het Belgische kustgebied op een gestructureerde en gecoördineerde manier te bestrijden. De algemene doelstelling van het LIFE NARD-US-project is het opnieuw aanleggen en herstellen van semi-natuurlijke heide- en graslandhabitats, het verbeteren van de connectiviteit en de staat van instandhouding ervan, en het zorgen voor een adequaat beheer. LIFE RIPARIAS beoogt de ontwikkeling van een innovatieve, op bewijs gebaseerde werkstroom voor de besluitvorming inzake IAS-beheer, waarbij nationale beheersdoelstellingen in concrete acties worden omgezet door de kosteneffectiviteit van het beheer te maximaliseren. LIFE HARWIN streeft naar grootschalig herstel in een typisch Atlantisch vallei-ecosysteem om de ongunstige en afnemende toestand van de habitats en soorten aan te pakken.

Eén afgesloten project, medegefinancierd in het kader van het vroegere onderdeel Informatie & Communicatie, AlterIAS, heeft bijgedragen tot bewustmaking om de introductie van invasieve planten in de tuinbouw in België tegen te gaan.

In België zijn er twee lopende Strategisch Natuurproject medegefinancierd. De doelstellingen van het BNIP-project worden hieronder beschreven. B4B LIFE heeft tot doel de biodiversiteit in België te beschermen en te herstellen door bij te dragen aan de uitvoering van de PAF's (2021-2027) voor Natura 2000 en de daaropvolgende strategieën, plannen en programma's.

BNIP

Geïntegreerde actie voor natuurbehoud in België (BNIP) LIFE14 IPE/BE/00002

Het geïntegreerde project Belgische natuur (BNIP), dat sinds 2015 wordt uitgevoerd, heeft tot doel de implementatie van de prioritaire actiekaders (Prioritised Action Frameworks of PAF's) voor Natura 2000 te vergemakkelijken in het Vlaamse en Waalse Gewest, alsook op federaal niveau in het Belgische deel van de Noordzee. Het projectteam, gecoördineerd door het Agentschap voor Natuur en Bos, werkt rond zeven pijlers: verbetering van het beheer van Natura 2000; opstellen van beheersplannen en actieplannen, zowel voor soorten als voor habitats; capaciteitsopbouw; communicatie naar de belanghebbenden; ontwikkeling van technische instrumenten en hulpmiddelen; implementatie van projecten met demonstratiewaarde; monitoring, met inbegrip van wetenschappelijke en sociaaleconomische onderzoeken om een betere kennis van habitats en soorten en ecosysteemdiensten te verkrijgen. Naarmate het BNIP zijn einde nadert, worden de resultaten ervan steeds meer de motor van andere acties (bv. traditionele LIFE-projecten, agromilieuregelingen, kleinschalige proefprojecten) en van het nationale beleid (de nieuwe PAF's). Tot dusver is ongeveer 192 miljoen euro uitgetrokken voor de uitvoering van het PAF in het kader van het BNIP LIFE. Het project heeft ook de samenwerking en de dialoog tussen de regio's versterkt.

[Project summary](#)

Circulaire Economie en Levenskwaliteit

Acties die worden ondersteund in het kader van het onderdeel Circulaire Economie en Levenskwaliteit zullen bijdragen tot de verwezenlijking van belangrijke EU-beleidsdoelstellingen, zoals de overgang naar een circulaire economie, en tot de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu en het leven. In het kader van dit onderdeel zullen Strategische Geïntegreerde Projecten (SIP) op regionale, multiregionale, nationale of transnationale schaal uitvoering geven aan milieu- of klimaatstrategieën of -actieplannen die door de autoriteiten van de lidstaten zijn ontwikkeld en vereist zijn krachtens specifieke milieu-, klimaat- of relevante energiewetgeving of -beleidsregels van de Unie. Deze projecten zullen er ook voor zorgen dat de belanghebbenden erbij worden betrokken en dat de coördinatie met en de inzet van ten minste één andere Europese, nationale of privéfinancieringsbron wordt bevorderd.

Dit onderdeel [voorheen LIFE Milieu en Hulpbronnefficiëntie en Milieugovernance en -informatie] heeft tot dusver 86 projecten in België medegefinancierd, goed voor een totale investering van 269 miljoen euro, waarvan 115 miljoen euro door de EU is verstrekt.

De afgeronde projecten hadden vooral betrekking op thema's als: geïntegreerd milieubeheer (groene en blauwe infrastructuur in de grijze randstedelijke landschappen van Vlaanderen); afvalwaterzuivering; watervoorziening; grondwaterbescherming en -sanering; diffuse en verspreide bronnen van vervuiling; luchtkwaliteitsmanagement; bouw- en sloopafval (bv. gips); ecodesign; schone technologieën (innovatieve recyclage- en upcyclagemethodes in de glasindustrie); verwerking van e-afval; coördinatie van menselijke biomonitoring op Europese schaal; overheidsopdrachten (in de tuinsector); duurzaam bodembeheer; milieuvriendelijke technieken in de bouwsector (waterafstotende middelen op basis van silicium); schonere technologieën (productie van hooggezuiverd polyfosforzuur); afvalrecyclage (ontwikkeling van nieuwe merken; en gebruik van bioafval en hergebruik van draf als grondstof voor de productie van twee soorten niet-alcoholische dranken); en beperking van de klimaatverandering (emissievrije en geluidsarme vuilniswagens). De meeste projecten werden gecoördineerd door internationale ondernemingen, lokale overheden, één ngo, kmo's, onderzoeksinstituten en professionele organisaties.

Er lopen zes projecten in België. Deze zijn gericht op: verbetering van de waterkwaliteit; afvalrecyclage en afvalbenutting; risicobeoordeling en bescherming van de menselijke gezondheid (ecologische bestrijding van de eikenprocessierups); sanering van terreinen; industriële risico's; groene infrastructuur, kringlooeconomie, bouwafval, schonere technologieën, landbouwafval, verpakkingen en plastic afval, ecologische samenhang en stedelijke biodiversiteit, vermindering van verontreinigende stoffen en betere naleving van de wetgeving.

Drie projecten werden medegefinancierd in het kader van het vroegere onderdeel Informatie & Communicatie. Een project is gesloten. LIFE EWW+-project heeft tussen 2013 en 2017 de jaarlijkse Europese Week van de Afvalvermindering gepromoot. Er zijn twee lopende projecten. LIFE SWEAP-project heeft tot doel om illegale afvalhandel beter op te sporen, te verhinderen en te voorkomen. CityTRAQ beoogt Vlaamse regionale en lokale overheden samen te brengen om de lokale beleidsmakers in heel Vlaanderen beter in staat te stellen adequate maatregelen te nemen.

In het kader van dit onderdeel zijn in België twee lopende Strategische Geïntegreerde Projecten medegefinancierd. Het IP Belini-project zal zich toespitsen op een welbepaald deel van het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde dat representatief is voor het hele district, namelijk het stroomgebied van drie Belgische zijrivieren van de Schelde: de Zenne, de Dijle en de Demer. De doelstellingen van het LIFE-IP C-MARTLIFE-project worden hieronder beschreven.

Kringlopen sluiten voor minder plastic afval (LIFE-IP C-MARTLIFE) LIFE19 IPE/BE/000008

Voor de preventie en het beheer van kunststof- en verpakkingsafval zijn innovatie en kennisinvesteringen nodig om in Vlaanderen extra verbeteringen tot stand te brengen. De Vlaamse regering heeft een Actieplan Kunststoffen ontwikkeld, dat erop gericht is de doelstellingen van de Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie te bereiken.

Dit geïntegreerde LIFE-project zal uitvoering geven aan het Vlaamse afvalbeleid, met een specifieke focus op het versnellen en versterken van het Actieplan Kunststoffen, maar ook gericht op andere afvalstromen zoals textiel, zwerfvuil op zee, bouw- en sloopafval, luiers, voedselafval of grensoverschrijdend transport.

Verwachte resultaten zijn onder meer:

- 90% inzameling van drankverpakkingen tegen 2022.
- Alle verpakkingen zijn herbruikbaar, recycleerbaar, composteerbaar of biologisch afbreekbaar tegen 2025, met 25% en 50% gerecycleerde inhoud in PET-flessen tegen respectievelijk 2022 en 2025.
- Verhoogd recyclagepercentage met gesloten kringlopen van 80% voor kunststoffen in voedselverpakking, textiel, bouw.
- Verordening inzake het gebruik van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik op evenementen en voor regeringen.
- Een Green Deal inzake afvalpreventie in de distributiesector.

[Project summary](#)

Meer weten over LIFE?

- Ga naar de [LIFE-website](#) en de [LIFE-projectdatabase](#)

- Volg het LIFE-programma op de sociale media:

- Meld u aan voor het [LIFE-programma](#) en de [CINEA Clean Energy-nieuwsbrieven](#)

- **Neem contact op met het nationale contactpunt van LIFE in uw lidstaat:**

Naam: Nature & Biodiversity:
Mr. Erick JOIRIS, SPW Agriculture, Ressources naturelles et Environnement
Mr. Michael MOENS, Agentschap voor Natuur en Bos
Climate Action :
Mr Mathias LUCAS
Mr Simon DE WACHTER, Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
Circular Economy and Quality of Life :
Kris VAN LOOIJ, OVAM
Clean Energy Transition:
Mr Jean-Jacques LEMAIRE, Horizon Europe Cluster 5 (Energy, Mobility) & Raw Materials
Mr Simon DE WACHTER, Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Adres: Havenlaan 88 Bus 88
B – 1060 Brussels
Koning Albert II-laan 20 bus 8, 3G22
B – 1000 Brussels
Avenue Prince de Liège, 15
B – 5100 Namur

Tel: +32 492 23 79 15 / +32 498 19 49 67
+32 473 56 71 57 / +32 2 553 11 70

E-mail: wim.smits@vlaanderen.be
ludo.holsbeek@vlaanderen.be
eric.joiris@spw.wallonie.be / michael.moens@vlaanderen.be
Mathias.LUCAS@ncpwallonie.be / simon.dewachter@vlaanderen.be
kris.van.looy@ovam.be / Jean-Jacques.LEMAIRE@ncpwallonie.be

Website: [Federal service for Health, Food chain safety and Environment](#)
[Vlaamse Overheid / NCP Wallonia](#)

Het Monitoringteam voor België

NEEMO EEIG – PROSPECT

Adres: Rue du Prince Royal, 83
B-1050 Brussels

Tel: +32 2 514 55 3

E-mail: prospect@neemo.eu

Lopende LIFE-projecten voor Natuur en Biodiversiteit				
Projecttitel	Projectnummer	Projectacroniem en link naar de online samenvatting	Website	Projectduur
Herstel en behoud van (semi-)natuurlijke habitats in de oostelijke Ardennen (België)	LIFE15 NAT/BE/000774	LIFE NARD-US	http://www.life-nardus.eu	07/2016 -> 06/2023
Stroomafwaartse vismigratie langs de lage Maas	LIFE16 NAT/BE/000807	LIFE4FISH	https://edfluminus.edf.com/en/edf-luminus/our-activites/produce-energy/hydroelectricity/life4fish/innovation-at-the-service-of-wildlife	10/2017 -> 03/2022
Groene valleien: het behoud van habitats verbinden met het beheer van biomassa op lange termijn en de multistakeholderbenadering	LIFE17 NAT/BE/000445	LIFE Green valleys	https://www.natuurpunt.be/pagina/inleiding-life-green-valleys	09/2018 -> 08/2025
Life Nardus & Limosa, grootschalig herstel van nardus graslanden & behoud van weidevogels in De Kempen (BE-NL)	LIFE18 NAT/BE/000576	LIFE Nardus & Limosa	https://www.natuurpunt.be/pagina/doelstellingen-life-nardus-limosa	07/2019 -> 11/2025
De steriele triploïde methode voor populatiecontrole van aquatische invasieve fauna: proefproject op de Amerikaanse brulkikker	LIFE18 NAT/BE/001016	LIFE 3n-Bullfrog	https://www.natuurenbos.be/stierkikker	10/2019 -> 03/2025
Ecologisch herstel van rivieren en bossen in de diepe valleien van de bekkens van de Ourthe, de Amblève, de Vesder en de Our	LIFE19 NAT/BE/000054	LIFE VALLEES ARDENNAISES	http://biodiversite.wallonie.be/fr/life-vallees-ardennaises.html?IDC=6290	09/2020 -> 09/2028
Prioritaire acties voor graslanden, bossen en aanverwante soorten in Wallonië (BE) en de regio Grand-Ouest (FR)	LIFE19 NAT/BE/000093	LIFE Connexions	https://www.life-connexions.eu/	09/2020 -> 09/2028
Totstandbrenging van geïntegreerde en snelle maatregelen ter bestrijding van invasieve uitheemse soorten	LIFE19 NAT/BE/000953	LIFE RIPARIAS	http://www.riparias.be/	01/2021 -> 12/2026
Duinherstel door het aanpakken van invasieve uitheemse soorten	LIFE20 NAT/BE/001442	LIFE DUNIAS	https://www.natuurenbos.be/lifedunias	10/2021 ->10/2026
Habitatherstel in de Wingevallei: ecologisch herstel en herstel van bedreigde soorten in een gefragmenteerd landschap	LIFE21-NAT-BE-LIFE HARWIN/10107416 2	LIFE HARWIN	N/A	10/2021 ->10/2026
Geïntegreerd project Belgische Natuur	LIFE14 IPE/BE/000002	BNIP	https://www.life-bnip.be/	12/2015 ->12/2023

Lopende LIFE-projecten voor Circulaire Economie en Levenskwaliteit				
Projecttitel	Projectnummer	Projectacroniem en link naar de online samenvatting	Website	Projectduur
Op natuurlijke en duurzame wijze metaalverontreiniging in rivieren en beken in kwetsbare natuurgebieden te reduceren om de wateropslagcapaciteit te vergroten	LIFE18 ENV/BE/000286	LIFE NARMENA	https://www.ovamenglish.be/life-narmena-0	07/2019 →08/2025
Ecologische bestrijding van de eikenprocessierups (Thaumetopoea processionea) als niet-chemische oplossing)	LIFE19 ENV/BE/000102	LIFE oak processionary	https://eikenprocessierups.life/	09/2020 →08/2025
Demonstratie van innovatieve technologieën om nieuwe stromen van voormalige voedingsmiddelen te verwerken tot hoogwaardige diervoeders)	LIFE19 ENV/BE/000244	LIFE F3	https://life.trotec.be	09/2020 →08/2023
In situ bodemsanering op slecht doorlatende terreinen mogelijk maken door middel van hydraulische/pneumatische fracturering	LIFE20 ENV/BE/000597	FRAC-IN	N/A	01/2022 →12/2025
Valorisatie van ligninebiomassa in concurrerende componenten ter geleidelijke vervanging van BPA in de formulering van epoxyharsen	LIFE20 ENV/BE/000671	LIFE VIABLE	https://www.life-viable.eu/	09/2021 →08/2025
Circulaire aerogel herbruikbare bouwisolatieproducten	LIFE21-ENV-BE-CARBIP-LIFE/101074177	CARBIP-LIFE	N/A	08/2022 →07/2026
Grootschalige circulaire productie van een mycomateriaal dat vervuilende materialen in de sectoren verpakking en isolatie kan vervangen, verkregen uit door mycelium getransformeerd organisch afval	LIFE21-ENV-BE-PermaLIFE/101074530	PermaLIFE	N/A	01/2023 →12/2024
Combinatie van nieuwe analytische protocollen voor PFAS-verontreiniging met technologieën voor duurzame sanering	LIFE21-ENV-BE-LIFE CAPTURE/101074264	LIFE CAPTURE	N/A	10/2022 →09/2027
Duurzame technologieën voor gebruik van stro als alternatief voor nieuwe houtvezel	LIFE21-ENV-BE-STRAW_LIFE/101074692	STRAW LIFE	N/A	01/2023 →06/2025
Project inzake de overbrenging van afvalstoffen – Handhavingsmaatregelen	LIFE17 GIE/BE/000480	LIFE SWEAP	https://www.sweap.eu/	07/2018 →06/2023
Verkeersmodel voor een beter beleid inzake luchtkwaliteit in steden	LIFE21-GIE-BE-LIFE CityTRAQ/101074741	LIFE CityTRAQ	N/A	09/2022 →08/2026

Belgisch Initiatief om een stap voorwaarts te zetten naar een goede toestand in het stroomgebied van de Schelde	LIFE15 IPE/BE/000014	BELINI	https://www.life-belini.be	07/2018 →06/2023
Circulaire materiaalbenadering betreffende streefcijfers voor restafval en een zwerfvuilvrije omgeving	LIFE19 IPE/BE/000008	LIFE-IP C-MARTLIFE	https://www.vlaco.be/kenniscentrum/onderzoeksprojecten/cmartlife	04/2020 →12/2027

Lopende LIFE-projecten voor Beperking van en Aanpassing aan de Klimaatverandering

Projecttitel	Projectnummer	Projectacroniëm en link naar de online samenvatting	Website	Projectduur
Nieuwe torrefactietechnologieën toegepast op CO ₂ -reductie: integratie van biomassa-afval in het staalproductieproces	LIFE19 CCM/BE/001215	Life SMART	https://www.life-smart.eu/	06/2020 → 05/2023
LIFE ETX - Emissiehandel extra. De emissiehandel laten werken voor de EU-burgers en het klimaat	LIFE20 GIC/BE/001662	LIFE ETX	https://etxtra.org/about/	07/2021 → 06/2024
De EU-lidstaten samenbrengen om de 1,5°C-doelstelling van de Overeenkomst van Parijs te bereiken	LIFE21-GIC-BE-LIFE TogetherFor1.5/101 074297	LIFE TogetherFor1.5	N/A	09/2022 →08/2025
België renoveert voor energie-efficiënt wonen	LIFE16 IPC/BE/00005	LIFE IP BE REEL!	https://www.be-reel.be/	01/2018 →12/2024

Lopende projecten voor de overgang naar schone energie

Projecttitel	Projectnummer	Projectacroniëm en link naar de online samenvatting	Website	Projectduur
Odyssee-MURE - Monitoring van de energie-efficiëntiepijler voor klimaatneutraliteit	LIFE21-CET-POLICY- OdysseeMure fit-4- 55/101075902	OdysseeMure fit-4-55	N/A	10/2022 → 03/2025
Ontwikkeling van energie-efficiëntieprojecten in kmo's met het oog op de Europese doelstellingen voor 2050	LIFE21-CET-AUDITS-DEESME 2050/101076386	DEESME 2050	N/A	11/2022 → 04/2025
Co-creatie van instrumenten en diensten voor de invoering van slimme paraatheidsindicatoren	LIFE21-CET-SMARTREADY-SRI- ENACT/101077201	SRI-ENACT	N/A	12/2022 → 05/2025
6e gezamenlijke actie ter ondersteuning van de lidstaten en de deelnemende landen bij de uitvoering van de richtlijn betreffende de energiestatistiek van gebouwen	LIFE21-CET-CA- CAEPBD6/1011020 78	CAEPBD6	N/A	11/2022 → 10/2027
Slimme instrumenten voor slimme gebouwen: Verbetering van de intelligentie van gebouwen in Europa	LIFE21-CET-SMARTREADY-SMART SQUARE/10107724 1	SMART SQUARE	N/A	10/2022 → 09/2025

ENGAGEMENT VAN DE GEMEENSCHAP VOOR SCHONE WARMTE	LIFE21-CET-ENERCOM-CONNECTHEAT/101076258	CONNECTHEAT	N/A	10/2022 -> 09/2025
Begeleiding van kmo's bij de implementatie van energie-efficiëntie maatregelen	LIFE21-CET-AUDITS-EnergyEfficiency4SME/101076459	EnergyEfficiency4SME	N/A	11/2022 -> 10/2025
Toegang tot kapitaal voor communautaire energie	LIFE21-CET-INNOFIN-ACCE/101077474	ACCE	N/A	11/2022 -> 10/2025
RED-implementatie voor verwarming en koeling	LIFE21-CET-POLICY-REDI4HEAT/101077369	REDI4HEAT	N/A	10/2022 -> 09/2025
Life Giga Regio Factory: de volgende fase in de marktintroductie en fabrieksontwikkeling voor meer betaalbare pakketten voor Net Zero-energie renovatie op industriële schaal.	LIFE21-CET-BUILDRENO-LifeGigaRegioFactory/101077258	LifeGigaRegioFactory	N/A	11/2022 -> 04/2025
Stimulering van geothermische warmtepompen om kosteneffectieve en efficiënte hernieuwbare verwarming en koeling in gebouwen te integreren	LIFE21-CET-POLICY-GEOBOOST/101077613	GEOBOOST	N/A	01/2023 -> 12/2025
Ontwikkeling van een transnationaal bestuur en een holistisch kader voor geïntegreerde diensten ter ondersteuning van de duurzaamheid van Europese energiegemeenschappen	LIFE21-CET-ENERCOM-COMANAGE/101076753	COMANAGE	N/A	11/2022 -> 10/2025
Energiegemeenschappen - lokale eigendom van energie	LIFE21-CET-ENERCOM-LIFE-LOOP/101077085	LIFE-LOOP	N/A	10/2022 -> 09/2025
Energie-efficiëntie-aggregatieplatform voor duurzame investeringen	LIFE21-CET-MAINSTREAM-ENERGATE/101076349	ENERGATE	N/A	01/2023 -> 06/2025
Routekaarten voor woningrenovatie om energiearmoede in kwetsbare plattelandsgedebieden aan te pakken	LIFE21-CET-ENERPOV-RENOVERTY/101077272	RENOVERTY	N/A	11/2022 -> 10/2025
Innovatieve energie(efficiëntie)servicemodellen voor sectorale integratie via blockchain	LIFE21-CET-SMARTSERV-InEExS/101077033	InEExS	N/A	11/2022 -> 10/2025
Toepassing van het eerste beginsel van energie-efficiëntie in regionale planning	LIFE21-CET-LOCAL-REGIO1ST/101076088	REGIO1ST	N/A	11/2022 -> 10/2025
Evaluatie, kwantificering en versterking van de uitvoering van het beleid en EM&V in het kader van artikel 7 van de richtlijn inzake industriële emissies	LIFE21-CET-POLICY-ENSMOV Plus/101076098	ENSMOV Plus	N/A	12/2022 -> 11/2025

One-stop renovatiecoöperatie	LIFE21-CET-HOMERENO-OSR-Coop/101076669	OSR-Coop	N/A	10/2022 -> 09/2025
Geïntegreerde energie-, klimaat- en ruimtelijke planning	LIFE21-CET-LOCAL-IN-PLAN/101076428	IN-PLAN	N/A	10/2022 -> 03/2026
Open source-instrumenten om het hoofd te bieden aan de toenemende vraag naar ruimteteoeling in gebouwen	LIFE21-CET-COOLING-CoolLIFE/101075405	CoolLIFE	N/A	11/2022 -> 10/2025
Introductie van een marktactiveringsplatform om grondige renovatie van het gebouwenbestand in de EU te versnellen, versterkt door aantrekkelijke, hoogwaardige geïndustrialiseerde oplossingen die op bewijs gebaseerde prestaties bieden	LIFE21-CET-BUILDRENO-BuildUPspeed/101075843	BuildUPspeed	N/A	11/2022 -> 10/2025
Creatie en verveelvoudiging van geïntegreerde woningrenovatiediensten voor private flatgebouwen in Nederland en Vlaanderen	LIFE21-CET-HOMERENO-CondoReno/101076316	CondoReno	N/A	10/2022 -> 09/2026
Geïnstitutionaliseerde sectoroverschrijdende planning en specifieke capaciteitsopbouw om kleine en middelgrote gemeenten in staat te stellen duurzame strategieën voor de overgang naar schone energie te ontwikkelen en te monitoren	LIFE21-CET-LOCAL-PLENTY-LIFE/101081061	PLENTY-LIFE	N/A	11/2022 -> 10/2025
Ontsluiting van het potentieel van hernieuwbare koeling voor een koolstofvrije koelingsector die klaar is voor het klimaat van de 21e eeuw	LIFE21-CET-COOLING-COOLING DOWN/101077140	COOLING DOWN	N/A	11/2022 -> 04/2025
Monitoring van energie-efficiëntie 5 (Energy Efficiency Watch 5)	LIFE21-CET-POLICY-EEW5/101076918	EEW5	N/A	11/2022 -> 10/2025
Vlaamse one-stop shop voor energie-efficiënte renovatie	LIFE21-CET-HOMERENO-LIFE FOSSTER/101076800	LIFE FOSSTER	N/A	12/2022 -> 11/2025